Lausunto

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle

Sanaston lausunto valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2023–2026 VNS 2/2022 vp.

Kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö Sanasto ry, Sanasto rf (jäljempänä Sanasto) kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Sanasto on valtakunnallinen kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö, joka valvoo kirjallisuuden tekijöiden oikeuksia ja etuja. Edustamme noin 15 000 suomalaista kirjallisuuden tekijää. Sanaston jäsenjärjestöjä ovat Finlands svenska författareförening rf, Suomen Kirjailijaliitto ry, Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry sekä Suomen tietokirjailijat ry.

Yksityisen kopioinnin hyvitys

Pidämme erinomaisena, että julkisen talouden suunnitelmassa yksityisen kopioinnin hyvityksen määräraha vuosille 2023–2026 on säilytetty sen vakiintuneella 11 miljoonan euron tasolla. Määrärahan säilyttäminen vakiintuneella tasolla on koronan aikana kovia kokeneelle luovalle alalle tärkeä viesti siitä, että luovan työn merkitys tunnustetaan. Luovan työn tekijöille

sanasto
Korkeavuorenkatu 30 A, 00130 Helsinki
+358 9 5629 3300, *info@sanasto.fi*, *sanasto.fi*

maksettava korvaus siitä, että jokainen saa kopioida teoksia omaan käyttöönsä, on tärkeä osa luovan työn tulonmuodostuksesta.

Olemme iloisia, että valtiovarainministeriön esittämää määrärahan alentamista yksityisen kopioinnin hyvitykseen ei tehty. Tämä on luovan alan toimintaedellytysten kannalta erinomainen päätös, sillä hyvityksen leikkaus olisi vahingoittanut vakavasti usein pienituloisten tekijöiden asemaa ja saattanut uhanalaiseksi lukuisia kulttuuritapahtumia, joita rahoitetaan osaltaan myös yksityisen kopioinnin hyvitysmaksusta saadulla tulolla.

Hyvitysmaksujärjestelmää tulevaisuudessa uudistettaessa on tärkeää huomioida kirjallisuuden ala entistä tarkemmin ja taata osuus hyvityksestä myös kirjallisuuden tekijöille.

E-kirjojen ja e-äänikirjojen lainauskorvaus

Pidämme erinomaisena julkisen talouden suunnitelmasta käydyn kehysneuvottelun päätöstä, että lainauskorvauksen ulottamiselle koskemaan e-kirjoja ja e-äänikirjoja on varattu 1 miljoonan euron vuosittainen määräraha vuosille 2023–2026. Tämä päätös on linjassa eduskunnan joulukuussa 2021 antaman lausuman kanssa, jossa edellytettiin e-kirjojen ja e-äänikirjojen saattamista mahdollisimman pian lainauskorvauksen piiriin e-aineistojen kaupallisen markkinan toimintaa vaarantamatta, ja samalla lainauskorvausmäärärahan korottamista pohjoismaista korvaustasoa vastaavaksi.

Voimassa olevan tekijänoikeuslain mukaisesti Suomessa lainauskorvausta maksetaan ainoastaan fyysisistä lainoista. E-kirjojen ja e-äänikirjojen lainauskorvausta varten myönnetty määräraha luo hyvät edellytykset sille, että tarvittava lakimuutos on mahdollista tehdä tekijänoikeuslakiin. Luotamme vahvasti siihen, että opetus- ja kulttuuriministeriö hyvässä yhteistyössä eduskunnan kanssa huolehtii tarvittavan lakimuutoksen vielä tällä vaalikaudella e-aineistojen kaupallisen markkinan toiminta turvaten.

E-kirjojen ja e-äänikirjojen lainauskorvaukselle myönnetty 1 miljoonan euron määräraha on erinomainen alku e-aineistojen riittävän korvaustason turvaamiseksi ja lainauskorvausten saamiseksi takaisin pohjoismaiselle tasolle. Lainauskorvausmäärää ei ole Suomessa korotettu vuoden 2017 jälkeen, kun esimerkiksi Ruotsissa vuosittainen lainauskorvausmääräraha on kasvanut vuodesta 2016 vuoteen 2022 2,9 miljoonaa euroa.

Sanaston arvion mukaan seuraavien vuosien kuluessa tarvitaan kuitenkin useita miljoonia euroja vuosittaista määrärahalisäystä, jotta lainauskorvaus saadaan pidettyä pohjoismaisella tasolla ja voidaan huomioida tulevien vuosien e-lainojen kasvu.

Helsingissä 23. päivänä toukokuuta 2022

Peter Sandström
Puheenjohtaja